Mˬ beh miˇ beh beh-euˬ

[1]Aˇ dahˬ beh ngeh, mˬ hawˇ-eu miˇ-ahˇ Miˬ yehˇ beh-euˬ meh.
1 [2]Miˇ tsaˬ tahˬ k'awˇ-aˬ, pyawˬ naˬ maˬ siˬ laˇ ni, yaw bahˬ yaw
lahˇ-ehˇ ciˬ cuˇ ni ja^ lu‸-eu meh. Yawˬ jeˬ na lu‸ k'oeˇ ta^ iˬ ma la^
sha^ iˇ cu‸ dahˬ pymˬ taˬ-awˇ, zahˇ tsui ni ja^-euˬ meh. K'oeˇ ngeh,
Miˬ yehˇ-euˬ baoˬ iˇ cu‸ k'oeˇ ta^ cah lu‸-eu meh. [3]K'oeˇ naˇ, Miˬ
yehˇ dawˬ bi‸-awˇ, Yaw sheh‸ bi ja^ le-awˬ lehˇ ehˇ ngeh, yaw sheh‸ ja^
le-euˬ meh. [4]K'oeˇ gaˇ ya mawˇ ngeh, Miˬ yehˇ nui k'ahˇ shiˇ-euˬ meh.
K'oeˇ naˇ, yaw sheh‸ hawˇ-eu yaw zahˇ-ahˇ Miˬ yehˇ biˇ pa^ nehˬ-awˇ,
bi g'awˬ-iˇ-euˬ meh. [5]Yaw sheh‸-ahˇ nah g'ahˇ, yaw zahˇ-ahˇ uˬ ci‸ lehˇ,
aˬ yaw‸ myahˇ nehˬ-euˬ meh. Uˬ ci‸ k'oeˇ miˇ buˬ-iˇ-awˇ uˬ shawˬ keu^
le ngeh, yaw beh nah dzeuˇ-iˇ-euˬ meh.

[6]K'oeˇ naˇ, Iˇ cu‸ nyiˬ pa^-ehˇ pa^-iˇ-awˇ bi g'awˬ-iˇ-eu g'aˇ duˬ,
kaˬ law^ baw le-awˬ lehˇ Miˬ yehˇ dawˬ bi‸ ngeh, kaˬ law^ baw le-euˬ
meh. [7]Kaˬ law^ k'oeˇ hmˬ-euˬ k'oeˇ ta^ paw ja^-eu iˇ cu‸ hawˇ-eu, uˬ
mo^ paw ja^-eu iˇ cu‸-ahˇ Miˬ yehˇ biˇ pa^ nehˬ-euˬ meh. [8]Kaˬ law^
k'oeˇ hmˬ-ahˇ, Mˬ lehˇ Miˬ yehˇ myahˇ nehˬ-euˬ meh. Uˬ ci‸ k'oeˇ miˇ
buˬ-iˇ-awˇ uˬ shawˬ keu^ le ngeh, nyiˬ nah tiˬ nah dzeuˇ-iˇ-euˬ meh.

9 K'oeˇ naˇ, Iˇ cuꞈ maˬ dahˬ-eu pehˇ tsahˇ bi baw laˇ-eu g'aˇ duˬ,
mˬ-euˬ uˬ moˆ paw jaˆ-eu iˇ cuꞈ deuˬ tiˬ paw dzeˇ coeˇ-ahˇ tehꞈ-ehˇ
uiˬ-iˇ-awˬ lehˇ Miˬ yehˇ dawˬ biꞈ ngeh, k'oeˇ loꞈ-ehˇ pyeuꞈ laˇ-euˬ meh.
10 Iˇ cuꞈ maˬ dahˬ-eu pehˇ tsahˇ-ahˇ, Miˇ tsaˬ lehˇ aˬ yawꞈ myahˇ
nehˬ-awˇ, iˇ cuꞈ uiˬ-iˇ taˬ-euˬ gaˇ, Iˬ ma laˆ shaˆ lehˇ aˬ yawꞈ myahˇ
nehˬ-euˬ meh. K'oeˇ gaˇ ya mawˇ ngeh, Miˬ yehˇ nui k'ahˇ shiˇ-euˬ
meh. 11 K'oeˇ naˇ, Aˇ siˬ k'aˇ siˬ le nya-awˇ, aˇ nuiˆ k'aˇ nuiˆ le nya-eu
aˇ bawˇ deuˬ hawˇ-eu, sahˬ lahˬ aˇ bawˇ dawˬ tawˆ luꞈ miˇ tsaˬ k'oeˇ
taˆ dehꞈ laˇ-awˬ lehˇ Miˬ yehˇ dawˬ biꞈ ngeh, k'oeˇ loꞈ-ehˇ pyeuꞈ
laˇ-euˬ meh. 12 Miˇ tsaˬ k'oeˇ taˆ sahˬ lahˬ aˇ bawˇ deuˬ dehꞈ laˇ-euˬ
gaˇ Miˬ yehˇ ya mawˇ ngeh, nui k'ahˇ shiˇ-euˬ meh. 13 Uˬ ciꞈ k'oeˇ miˇ
buˬ-iˇ-awˇ uˬ shawˬ keuˆ le ngeh, smˬ nah tiˬ nah dzeuˇ-iˇ-euˬ meh.

14 K'oeˇ naˇ, Uˬ ciꞈ nah g'ahˇ biˇ paˆ-eu g'aˇ duˬ maˬ ehˇ, aˇ nah aˇ
yamˬ, aˇ k'oꞈ aˇ la hawˇ-eu, lawˇ-eu shehˇ-eu aˇ yamˬ aˇ law toꞈ nya-eu
g'aˇ duˬ maˬ ehˇ, mˬ k'oeˇ taˆ yaw shehꞈ jaˆ le-awˬ. 15 Yaw shehꞈ k'oeˇ
deuˬ miˇ tsaˬ k'oeˇ taˆ bya le-awˬ lehˇ Miˬ yehˇ dawˬ biꞈ ngeh, k'oeˇ
loꞈ-ehˇ pyeuꞈ laˇ-euˬ meh. 16 Aˬ cawˬ naˆ maˬ tseˇ huiˬ dzehˬ-eu yaw
shehꞈ nyiˬ hmˬ pyeuꞈ-eu, nahˇ ma hawˇ-eu ba la-ahˇ Miˬ yehˇ beh-awˇ,
nah hawˇ-eu miˇ-ahˇ bi uˆ lahˇ-euˬ meh. Aˬ guiˇ deuˬ-ahˇ k'awꞈ aˬ
yawꞈ beh-euˬ meh. 17 Miˇ tsaˬ k'oeˇ taˆ yaw shehꞈ bi bya-eu g'aˇ duˬ
maˬ ehˇ, 18 Nah hawˇ-eu miˇ-ahˇ bi uˆ lahˇ-eu g'aˇ duˬ maˬ ehˇ, yaw
shehꞈ hawˇ-eu yaw zahˇ-ahˇ bi biˇ paˆ-eu g'aˇ duˬ maˬ ehˇ, yaw shehꞈ
k'oeˇ deuˬ-ahˇ mˬ k'oeˇ taˆ Miˬ yehˇ bi jaˆ-euˬ meh. K'oeˇ gaˇ aˬ yawꞈ
ya mawˇ ngeh, nui k'ahˇ shiˇ-euˬ meh. 19 Uˬ ciꞈ k'oeˇ miˇ buˬ-iˇ-awˇ uˬ
shawˬ keuˆ le ngeh, oeˬ nah tiˬ nah dzeuˇ-iˇ-euˬ meh.

20 K'oeˇ naˇ, Iˇ cuꞈ laꞈ k'oeˇ k'aˇ dehꞈ k'aˇ jawˇ nya-eu jeˬ iˇ cuꞈ laꞈ
k'oeˇ byah laˇ-awˇ, yaw goˇ-ahˇ zaw-eu aˇ jiˇ deuˬ jaˬ lehˇ laꞈ k'oeˇ
byah laˇ-awˬ lehˇ, Miˬ yehˇ dawˬ biꞈ-euˬ meh. 21 Iˬ ma laˆ shaˆ laꞈ k'oeˇ
uˇ-eu g'awˇ mawˇ huiˬ dui dui-eu aˇ mawˇ deuˬ-ahˇ maˬ ehˇ, iˇ cuꞈ laꞈ
k'oeˇ uˇ-eu yaw dehꞈ k'aˇ dehꞈ-eu jeˬ dawˬ tawˆ luꞈ-ahˇ maˬ ehˇ, aˇ jiˇ
k'aˇ ngeuˇ-eu dawˬ tawˆ luꞈ maˬ ehˇ, Miˬ yehˇ beh-euˬ meh. 22 K'oeˇ
deuˬ-ahˇ ya mawˇ ngeh, aˬ yawꞈ nui k'ahˇ shiˇ-euˬ meh. Iˇ cuꞈ laꞈ k'oeˇ
k'aˇ uˇ-eu boeˬ boeˬ luˆ luˆ dawˬ tawˆ luꞈ myaˬ laˇ behˇ laˇ-awˇ, iˬ
ma laˆ shaˆ laꞈ k'oeˇ byah laˇ-awˬ. Aˇ jiˇ deuˬ k'awꞈ myaˬ laˇ behˇ
laˇ-awˬ lehˇ, aˬ yawꞈ dawˬ ngehˬ g'eh nehˬ-euˬ meh. 23 Uˬ ciꞈ k'oeˇ miˇ
buˬ-iˇ-awˇ uˬ shawˬ keuˆ le ngeh, ngaˬ nah tiˬ nah dzeuˇ-iˇ-euˬ meh.

[24]K'oeˇ naˇ, Bawˇ tsahˬ jeˬ zaˬ deuˬ maˬ ehˇ, cu nya-eu jeˬ zaˬ yaw
yah deuˬ maˬ ehˇ, jeˬ zaˬ k'aˇ ngeuˇ-eu jeˬ yaw huiˬ yaw nyiˇ dawˬ
taw^ lu˰ miˇ tsaˬ k'oeˇ ta^ jawˇ laˇ-awˬ lehˇ Miˬ yehˇ dawˬ bi˰ ngeh,
k'oeˇ lo˰-ehˇ pyeu˰ laˇ-euˬ meh. [25]K'oeˇ lo˰-ehˇ, jeˬ zaˬ k'aˇ ngeuˇ-eu
dawˬ taw^ lu˰-ahˇ aˬ yaw˰ beh g'aˬ jiˇ-euˬ meh. K'oeˇ gaˇ ya mawˇ
ngeh, aˬ yaw˰ nui k'ahˇ shiˇ-euˬ meh.

[26]K'oeˇ naˇ, Aˬ dui ma˰-euˬ aˇ g'ehˇ-ahˇ duˇ-eu tsawˇ haˬ zaˬ
deuˬ-ahˇ beh kaˇ-euˇ. Aˬ yaw˰ ma˰ aˬ dui-ahˇ duˇ-awˇ, ngaˬ shaˬ ngaˬ
deˇ deuˬ k'oeˇ ta^ maˬ ehˇ, bawˇ tsahˬ jeˬ zaˬ hawˇ-eu cu nya-eu
jeˬ zaˬ yaw yah deuˬ yaw huiˬ yaw nyiˇ dawˬ taw^ lu˰ k'oeˇ ta^ maˬ
ehˇ, baoˬ ja^ teh˰-a lehˇ Miˬ yehˇ ehˇ-eu meh. [27]K'oeˇ naˇ, tsawˇ haˬ
zaˬ-ahˇ Miˬ yehˇ beh-euˬ meh. Tsawˇ haˬ zaˬ-ahˇ aˬ yaw˰ beh ngeh,
aˬ yaw˰-ahˇ duˇ ni beh-euˬ meh. Zaˬ miˬ zaˬ hawˇ-eu k'aˬ dzeˇ zaˬ aˬ
yaw˰ beh-euˬ meh. [28]K'oeˇ naˇ, heu lo˰-ehˇ dawˬ ngehˬ g'eh-awˇ guiˬ
lahˬ bi˰ nehˬ-euˬ meh. Jeuˬ le o le-awˬ. Naw ma˰-euˬ zaˬ deuˬ miˇ tsaˬ
k'oeˇ ta^ byah laˇ-awˇ, miˇ tsaˬ-ahˇ u^ lahˇ lu˰-uˇ. Ngaˬ shaˬ ngaˬ deˇ,
ho zaˬ nga jiˇ hawˇ-eu, bawˇ tsahˬ jeˬ zaˬ deuˬ-ahˇ haw-eu pya^-eu g'aˇ
duˬ, ngaˇ naw ma˰-ahˇ gaˇ bi˰-eu ma. [29]Naw ma˰ bi dzaˬ bi dawˇ-eu
g'aˇ duˬ, dzaˬ la g'o cehˇ, aˇ siˬ aˇ lu hawˇ-eu, sahˬ lahˬ g'awˬ daˇ
deuˬ naw ma˰-ahˇ ngaˇ bi˰ taˬ g'aˬ-euˬ ma. [30]Ehˇ k'aw˰, bawˇ tsahˬ
jeˬ zaˬ hawˇ-eu ho zaˬ nga jiˇ dawˬ taw^ lu˰ bi dzaˬ-eu g'aˇ duˬ, yaˇ
mo˰ deuˬ hawˇ-eu aˇ pa˰ tso˰ myaˬ-eu baw du^ aˇ bawˇ deuˬ ngaˇ bi˰
taˬ-euˬ ma lehˇ ehˇ nehˬ-euˬ meh. Miˬ yehˇ k'oeˇ lo˰-ehˇ ehˇ g'aˬ ngeh,
aˬ yaw˰ neh k'aˇ ehˇ-euˬ lo˰-ehˇ pyeu˰ laˇ-euˬ meh. [31]Miˬ yehˇ-aˬ, yawˬ
ha neh mˇ g'aˬ taˬ-euˬ gaˇ deuˬ-ahˇ haw-awˇ, nui k'ahˇ shiˇ dui dui-euˬ
meh. Uˬ ci˰ k'oeˇ miˇ buˬ-iˇ-awˇ uˬ shawˬ keu^ le ngeh, ko˰ nah tiˬ nah
dzeuˇ-iˇ-euˬ meh.

2

[1]K'oeˇ lo˰-ehˇ jahˇ-awˇ, mˬ beh miˇ beh Miˬ yehˇ beh g'aˬ-euˬ
meh. [2]K'aˇ mˇ k'aˇ shaˇ paˬ-ehˇ g'eh-eu jeˬ mˇ g'aˬ shaˇ g'aˬ
jiˇ-euˬ miˇ neh, shi˰ nah tiˬ nah keu^ laˇ ngeh, Miˬ yehˇ g'aˬ naˬ
naˬ-euˬ meh. [3]Shi˰ nah k'oeˇ nah-ahˇ aˬ yaw˰ guiˬ lahˬ bi˰-awˇ, aˇ nah
nui deuˬ-ahˇ maˬ duˇ-eu aˇ nah tiˬ nah bi pyeu˰ laˇ-euˬ meh. Aˬ jeˬ
miˇ neh ehˇ naˇ, aˇ nah k'oeˇ nah keu^ laˇ ngeh, mˬ beh miˇ beh aˬ
yaw˰ beh g'aˬ jiˇ-awˇ, gaˇ maˬ mˇ ni g'aˬ naˬ naˬ-euˬ meh. [4]Heu-aˬ,
Miˬ yehˇ neh mˬ hawˇ-eu miˇ dawˬ taw^ lu˰-ahˇ aˬ jo^-ehˇ beh-euˬ gaˇ
kaw^ pyeu˰-eu meh.

Eˬdeˬ yaˇ kmˇ

5 Miˬ yehˇ mˬ beh miˇ beh beh ngeh, miˇ tsaˬ k'oeˇ ta^ sahˬ lahˬ aˇ
bawˇ tiˬ bawˇ-iˬ maˬ bawˇ-ehˇ, aˇ ji tiˬ ji-iˬ maˬ ji-a. Aˬ jeˬ miˇ neh
ehˇ naˇ, Miˬ yehˇ neh uˬ yehˇ maˬ bi yehˇ le dah-euˬ uˬ ta˰, ka dzaˬ ka
dawˇ-eu tsawˇ haˬ k'aw˰ tiˬ g'aˬ-iˬ maˬ jawˇ le dah-euˬ miˇ neh meh.
6 Ehˇ k'aw˰, miˇ tsaˬ dawˬ dah paw neh iˇ cu˰ aˬ do^ laˇ-awˇ, miˇ tsaˬ
jmˬ laˇ taˬ-euˬ meh.
7 K'oeˇ ngeh, Miˬ yehˇ miˇ tsaˬ-ahˇ shaˬ jeh^ ui cui^ tsu^ do^-awˇ,
tsawˇ haˬ mawˇ kawˇ teh^-euˬ meh. K'oeˇ naˇ, naˇ mehˇ la˰ k'oeˇ
deh˰-eu sa˰ laˇ baw ahˇ nehˬ ngeh, tsawˇ haˬ k'oeˇ g'aˬ yaw deh˰ deh˰
laˇ-euˬ meh.
8 K'oeˇ naˇ, nahˇ ma do^ k'ehˬ paw Eˬdeˬ lehˇ kuˇ-eu jawˇ duˬ-ahˇ
Miˬ yehˇ yaˇ kmˇ tiˬ kmˇ beh-awˇ, aˬ yaw˰ neh beh-euˬ tsawˇ haˬ k'oeˇ
g'aˬ-ahˇ k'oeˇ gaˇ bi jawˇ-euˬ meh. 9 Haw muiˬ dui dui-eu aˇ bawˇ k'aˇ
ngeuˇ-eu dawˬ taw^ lu˰ k'oeˇ gaˇ bi deh˰ laˇ-awˇ, muiˬ dui kuiˇ dui
dui-eu aˇ siˬ deuˬ Miˬ yehˇ bi siˬ le-euˬ meh. Deh˰-eu sa˰ laˇ aˇ bawˇ
pyeu˰-eu yaw muiˬ yaw doeˇ tseˇ pa^ nya-eu zaˬ siˬ tsawˇ gahˇ bi˰-eu
aˇ bawˇ tiˬ bawˇ k'aw˰, yaˇ kmˇ k'oeˇ kmˇ-euˬ g'ahˇ ceh bawˇ-euˬ meh.
10 Iˇ cu˰ lawˇ baˬ tiˬ gaw^ Eˬdeˬ yaˇ kmˇ-ahˇ yoeˇ uˇ le˰-awˇ, yaˇ
kmˇ-ahˇ iˇ cu˰ bi˰-awˇ shiˬ deuˬ ni bi ja^-euˬ meh. Lawˇ baˬ k'oeˇ
gaw^ Eˬdeˬ yaˇ kmˇ yoeˇ dzeuˇ g'eh ngeh jawˇ, lawˇ baˬ oeˬ gaw^
yoeˇ pa^-iˇ-euˬ meh. 11 Lawˇ baˬ yaw beh gaw^-aˬ, Piˇshahˬ lawˇ baˬ
pyeu˰-awˇ, Haˬbiˇlaˬ miˇ k'ahˬ caw caw-ehˇ yoeˇ ka g'eh-euˬ meh.
12 (Miˇ k'ahˬ k'oeˇ k'ahˬ la˰ k'oeˇ, muiˬ dui dui-eu shuiˇ, aˇ poeˬ k'a^-eu
tsiˇ yaw saw jeˬ hawˇ-eu, k'aˬ lo sehˇ deuˬ do^-eu meh.) 13 Lawˇ baˬ
nyiˬ gaw^ tiˬ gaw^-aˬ, Giˇhoˬ lawˇ baˬ pyeu˰-awˇ, Kuˇsha^ miˇ k'ahˬ
caw caw-ehˇ yoeˇ ka g'eh-euˬ meh. 14 Lawˇ baˬ smˬ gaw^ tiˬ gaw^-aˬ,
Aˬshuˇli^ miˇ k'ahˬ nahˇ ma do^ k'ehˬ paw yoeˇ ka g'eh-euˬ Tiˇgaˬliˇ
lawˇ baˬ pyeu˰-awˇ, lawˇ baˬ oeˬ gaw^ tiˬ gaw^-aˬ, Uˇpaˬlaˇ lawˇ baˬ
pyeu˰-eu meh.
15 Tsawˇ haˬ zaˬ k'oeˇ g'aˬ-ahˇ Miˬ yehˇ neh Eˬdeˬ yaˇ kmˇ la˰ k'oeˇ
bi jawˇ-awˇ, yaˇ kmˇ-ahˇ la^ sa^ haw piˇ-eu g'aˬ bi geu˰-euˬ meh. 16 Aˬ
yaw˰-ahˇ Miˬ yehˇ heu lo˰-ehˇ ehˇ nehˬ-euˬ meh. Yaw muiˬ yaw doeˇ
tseˇ pa^ nya-eu zaˬ siˬ tsawˇ gahˇ bi˰-eu aˇ bawˇ k'oeˇ bawˇ-euˬ aˇ siˬ
maˬ ngeuˇ naˇ, aˇ bawˇ aˬ geu bawˇ-euˬ aˇ siˬ maˬ kaˬ, nawˇ pya^
dzaˬ nya teh˰-a. 17 Ehˇ k'aw˰, yaw muiˬ yaw doeˇ tseˇ pa^ nya-eu zaˬ

siˬ tsawˇ gahˇ bi˰-eu aˇ bawˇ k'oeˇ bawˇ-euˬ aˇ siˬ nawˇ maˬ ya pya^
dzaˬ-a. Pya^ dzaˬ naˇ, dzaˬ ngeh nah neh nawˇ ya shiˇ teh˰-a lehˇ ehˇ
nehˬ-euˬ meh.
18 K'oeˇ naˇ, Tsawˇ haˬ zaˬ tiˬ g'aˬ teh˰-ehˇ jawˇ-eu maˬ muiˬ-a. Aˬ
yaw˰-ahˇ bi caw ba-eu g'aˇ duˬ, aˬ yaw˰-ahˇ geuˇ-eu cawˬ tiˬ g'aˬ ngaˇ
beh nehˬ ma lehˇ, Miˬ yehˇ ehˇ-eu meh. 19 Miˬ yehˇ miˇ tsaˬ-ahˇ shaˬ
jeh^ ui cui^ tsu^ do^-awˇ, jeˬ zaˬ hawˇ-eu aˇ jiˇ dawˬ taw^ lu˰-euˬ mawˇ
kawˇ teh^-euˬ meh. K'oeˇ naˇ, tsawˇ haˬ zaˬ neh bi haw-awˇ aˇ myahˇ
bi myahˇ nehˬ-eu lehˇ, jeˬ zaˬ hawˇ-eu aˇ jiˇ k'oeˇ deuˬ-ahˇ, tsawˇ
haˬ zaˬ k'oeˇ g'aˬ jawˇ gaˇ yuˇ g'eh nehˬ-euˬ meh. K'oeˇ miˇ neh, jeˬ
zaˬ hawˇ-eu aˇ jiˇ dawˬ taw^ lu˰, yawˬ ha-euˬ aˇ myahˇ yawˬ ha baw
laˇ-euˬ meh. 20 Jeˬ zaˬ hawˇ-eu aˇ jiˇ dawˬ taw^ lu˰-ahˇ tsawˇ haˬ zaˬ
neh aˇ myahˇ myahˇ nehˬ-euˬ meh. Ehˇ k'aw˰, jeˬ zaˬ aˇ jiˇ k'oeˇ deuˬ
la˰ k'oeˇ, aˬ yaw˰-ahˇ caw ba nya-eu cawˬ maˬ jawˇ-a.
21 K'oeˇ naˇ, tsawˇ haˬ zaˬ k'oeˇ g'aˬ-ahˇ Miˬ yehˇ neh maˬ noeˬ ni
bi yu˰ k'a^ byo^-euˬ meh. Aˬ yaw˰ yu˰ k'a^ lu˰ ngeh, aˬ yaw˰-euˬ behˇ
jeh^ tiˬ kahˬ yuˇ do^-awˇ, behˇ jeh^ yuˇ do^-euˬ maˇ k'ehˬ maˬ bi dahˇ
ni, byaˇ g'aˇ shaˬ jiˇ k'oeˇ aˬ yaw˰ yaw oeˇ lo˰-ehˇ paˇ bi myahˬ taw˰
leˇ-euˬ meh. 22 Behˇ jeh^ k'oeˇ kahˬ neh zaˬ miˬ zaˬ tiˬ g'aˬ-ahˇ Miˬ
yehˇ beh-awˇ, tsawˇ haˬ zaˬ k'oeˇ g'aˬ jawˇ gaˇ sheuˬ g'eh nehˬ-euˬ
meh. 23 K'oeˇ ngeh, tsawˇ haˬ zaˬ k'oeˇ g'aˬ ehˇ-eu,

Aˇ saˬ saˬ laˇ ngeh-aˬ,
ngaˬ-euˬ shaˬ yoeˬ-ahˇ neh do^ le-euˬ shaˬ yoeˬ
ngaˬ-euˬ shaˬ jiˇ-ahˇ neh do^ le-euˬ shaˬ jiˇ,
ngaˬ-ahˇ duˇ leˇ-eu ngaˬ-euˬ aˇ jeuˬ tiˬ g'aˬ do^ le-euˬ nga.
Aˬ yaw˰-ahˇ zaˬ miˬ zaˬ lehˇ ngaˇ kuˇ ma.
Aˬ jeˬ miˇ neh ehˇ naˇ, k'aˬ dzeˇ zaˬ la˰ k'oeˇ neh aˬ yaw˰ do^ le-euˬ meh

lehˇ ehˇ-eu meh. 24 K'oeˇ miˇ neh, k'aˬ dzeˇ zaˬ-aˬ, yawˬ ha-euˬ aˬ ma
aˬ da-ahˇ ya g'awˬ-iˇ-awˇ, yawˬ ha-euˬ miˬ zaˬ nehˬ-ehˇ ta˰ leˇ-eu la˰
k'oeˇ, nyiˬ g'aˬ-euˬ tiˬ shiˬ tiˬ shaˬ teh˰-ehˇ ya pyeu˰ laˇ-eu meh.
25 Zaˬ miˬ zaˬ hawˇ-eu k'aˬ dzeˇ zaˬ k'oeˇ nyiˬ g'aˬ lu˰, neˇ myaw^ ni
jawˇ-euˬ meh. Ehˇ k'aw˰, sha˰ dawˇ-eu jeˬ maˬ ja^-a.

Miˬ yehˇ-euˬ ehˇ dawˬ-ahˇ tsawˇ haˬ zaˬ maˬ naˇ haˬ geu˰-eu

3 1 Aˇ lawˇ-aˬ, Sahˬ paˬ Miˬ yehˇ pyeu˰-eu Miˬ yehˇ neh beh taˬ-euˬ
jeˬ zaˬ deuˬ la˰ k'oeˇ, aˬ cawˬ na^ maˬ tseˇ nui ma la˰ g'o˰ baw-eu

jeˬ pyeu˰-eu meh. Aˬ diˇ aˬ maˇ yaˇ kmˇ la˰ k'oeˇ siˬ-eu aˇ siˬ tiˬ siˬ-iˬ
taˬ pya^ dzaˬ lehˇ naw nya˰-ahˇ Miˬ yehˇ ehˇ taˬ ta loˇ lehˇ, zaˬ miˬ
zaˬ k'oeˇ g'aˬ-ahˇ aˇ lawˇ k'oeˇ mawˇ naˇ haˬ-euˬ meh.
2Zaˬ miˬ zaˬ k'oeˇ g'aˬ aˇ lawˇ k'oeˇ mawˇ-ahˇ ehˇ k'o˰ nehˬ-eu, Yaˇ
kmˇ g'ahˇ ceh ja^-eu aˇ siˬ aˇ bawˇ k'oeˇ bawˇ-euˬ aˇ siˬ maˬ ngeuˇ
naˇ, aˇ siˬ aˇ bawˇ aˬ geu bawˇ-euˬ aˇ siˬ maˬ kaˬ, nga nya˰ pya^ dzaˬ
nya meh. 3Ehˇ k'aw˰, yaˇ kmˇ g'ahˇ ceh ja^-eu aˇ bawˇ k'oeˇ bawˇ-euˬ
aˇ siˬ pya^ dzaˬ-eu taˬ ehˇ. Toeˬ-eu teh˰-ehˇ k'aw˰ taˬ toeˬ ci^ leˇ. Toeˬ
ci^ leˇ naˇ ya shiˇ meh lehˇ nga nya˰-ahˇ Miˬ yehˇ ehˇ taˬ-euˬ meh lehˇ
ehˇ k'o˰ nehˬ-euˬ meh.
4Aˇ lawˇ k'oeˇ mawˇ paˇ ehˇ-eu, To^-ehˇ maˬ ngeuˇ-a. Aˇ siˬ k'oeˇ
pya^ dzaˬ k'aw˰ naw nya˰ maˬ ya shiˇ-a. 5Aˇ bawˇ k'oeˇ bawˇ-euˬ aˇ siˬ
naw nya˰ pya^ dzaˬ naˇ, naw nya˰ k'aw˰ Miˬ yehˇ-ahˇ duˇ laˇ-awˇ, yaw
muiˬ yaw doeˇ tseˇ pa^ nya laˇ teh˰-a lehˇ Miˬ yehˇ siˬ nya-eu miˇ neh,
k'oeˇ lo˰-ehˇ ehˇ-eu meh lehˇ ehˇ nehˬ-euˬ meh.
6Aˇ bawˇ k'oeˇ bawˇ haw muiˬ dui dui-awˇ, aˇ siˬ k'aw˰ kuiˇ dui
dui paˬ-ehˇ g'eh gaˇ, zaˬ miˬ zaˬ k'oeˇ g'aˬ ya mawˇ-euˬ meh. Aˇ siˬ
k'oeˇ ya pya^ dzaˬ-awˇ, zaˬ siˬ tsawˇ gahˇ ahˇ laˇ law nmˇ-aˬ, maˬ
gaˇ dui dui teh˰-a lehˇ aˬ yaw˰ noeˬ-euˬ meh. K'oeˇ miˇ neh, aˇ siˬ ui
cui^ pya^-awˇ dzaˬ haw-euˬ meh. K'oeˇ naˇ, aˬ yaw˰-euˬ k'aˬ dzeˇ zaˬ
g'aˬ-ahˇ k'aw˰ ui cui^ bi˰-awˇ, k'aˬ dzeˇ zaˬ g'aˬ k'aw˰ dzaˬ-euˬ meh.
7Aˇ siˬ k'oeˇ dzaˬ g'aˬ-euˬ nehˬ-ehˇ, aˬ yaw˰ nya˰ noeˬ siˬ noeˬ mawˇ
nya laˇ-awˇ, Mehˬ tsoeˬ maˬ dm lu˰ law hawˇ nyaˬ lehˇ, yawˬ haˇ yawˬ
ha noeˬ leˇ-euˬ meh. K'oeˇ miˇ neh, aˬ yaw˰ nya˰ siˬ guˬ maˇ sheuˇ aˇ
pa˰ gu˰ taw˰-awˇ, yawˬ ha-euˬ g'awˇ mawˇ-ahˇ dm kaˬ-euˬ meh.
8K'oeˇ ngeh nah uˬ ci˰ uˬ taw paw, Sahˬ paˬ Miˬ yehˇ pyeu˰-eu Miˬ
yehˇ yaˇ kmˇ la˰ k'oeˇ gaˇ ma cah haw le-eu teˇ saˇ-ahˇ aˬ yaw˰ nya˰
ya gaˬ ngeh, aˇ bawˇ uˬ mo^ ceh^ za˰-euˬ meh. 9Ehˇ k'aw˰, Sahˬ paˬ
Miˬ yehˇ pyeu˰-eu Miˬ yehˇ k'aˬ dzeˇ zaˬ g'aˬ-ahˇ kuˇ-awˇ, Nawˇ aˬ
gaˇ jawˇ lu˰ te lehˇ, naˇ haˬ-euˬ meh. 10K'oeˇ ngeh, k'aˬ dzeˇ zaˬ g'aˬ
oˬ toˬ-awˇ ehˇ-eu, Nawˇ yaˇ kmˇ la˰ k'oeˇ gaˇ ma cah lu˰-eu teˇ saˇ
ngaˇ ya gaˬ-euˬ ma. Ehˇ k'aw˰, ngaˇ mehˬ tsoeˬ maˬ dm lu˰-eu miˇ
neh nawˬ-ahˇ gu^-awˇ dzuˇ za˰ lu˰-eu ma lehˇ ehˇ k'o˰ nehˬ-euˬ meh.
11Nawˇ mehˬ tsoeˬ maˬ dm lu˰ nga lehˇ, nawˬ-ahˇ aˬ suˇ g'aˬ ehˇ mehˬ
nehˬ la˰ ta. Ngaˬ neh taˬ dzaˬ lehˇ ehˇ taˬ-euˬ aˇ siˬ k'oeˇ nawˇ pya^
dzaˬ teˬ loˇ lehˇ, aˬ yaw˰-ahˇ Miˬ yehˇ naˇ haˬ-euˬ meh. 12Nawˬ neh

ngaˬ nehˬ-ehˇ bi jawˇ le-euˬ zaˬ miˬ zaˬ heu g'aˬ, ngaˬ-ahˇ aˇ siˬ k'oeˇ
bi˰ la˰-eu miˇ neh ngaˇ dzaˬ-euˬ ma lehˇ, k'aˬ dzeˇ zaˬ k'oeˇ g'aˬ Miˬ
yehˇ-ahˇ ehˇ k'o˰ nehˬ-euˬ meh. 13 Aˬ jeˬ miˇ neh nawˇ k'oeˇ lo˰-ehˇ
mˇ teˬ lehˇ, Sahˬ paˬ Miˬ yehˇ pyeu˰-eu Miˬ yehˇ zaˬ miˬ zaˬ g'aˬ-ahˇ
naˇ haˬ ngeh, Aˇ siˬ k'oeˇ pya^ dzaˬ-awˬ lehˇ aˇ lawˇ ngaˬ-ahˇ muˇ
juˇ juˇ-eu miˇ neh pya^ dzaˬ-euˬ ma lehˇ, zaˬ miˬ zaˬ g'aˬ ehˇ k'o˰
nehˬ-euˬ meh.

Miˬ yehˇ yaˇ k'aˬ daˇ-euˬ

14 K'oeˇ ngeh, Sahˬ paˬ Miˬ yehˇ pyeu˰-eu Miˬ yehˇ aˇ lawˇ k'oeˇ
mawˇ-ahˇ heu lo˰-ehˇ ehˇ nehˬ-euˬ meh. Nawˇ k'oeˇ lo˰-ehˇ mˇ-euˬ baˬ
da neh k'ehˬ nehˬ k'a^ nehˬ-eu jeˬ-ahˇ ya daˬ teh˰-a. Jeˬ zaˬ dawˬ taw^
lu˰ la˰ k'oeˇ; nawˇ teh˰-ehˇ heu lo˰-ehˇ yaˬ k'ehˇ yaˬ nehˬ-euˬ gaˇ ya
daˬ teh˰-a. Nymˬ-mˇ neh aˇ dahˬ beh-awˇ, nawˬ-euˬ uˬ ma^ miˇ tsa
ciˬ daˬ-awˇ joe joe-ehˇ cah-awˬ. Maˬ shiˇ tiˬ ziˇ nawˇ miˇ tsaˬ ya dzaˬ
teh˰-a. 15 Nawˇ hawˇ-eu zaˬ miˬ zaˬ naw nya˰ yaw kaˬ, tiˬ g'aˬ tiˇ g'aˬ
muiˇ ni ngaˇ jahˇ ma. Aˬ yaw˰-euˬ zaˬ deuˬ hawˇ-eu nawˬ-euˬ zaˬ deuˬ,
aˬ myah lu˰ tiˬ g'aˬ tiˇ g'aˬ muiˇ teh˰-a. Aˬ yaw˰-euˬ zaˬ deuˬ nawˬ-euˬ
uˬ duˬ nawˬ pyeh^-awˇ, aˬ yaw˰ ma˰-euˬ aˬ kuiˇ kuiˇ nui˰-ahˇ nawˇ to^
teh˰-a lehˇ ehˇ nehˬ-euˬ meh.
16 K'oeˇ naˇ, Sahˬ paˬ Miˬ yehˇ pyeu˰-eu Miˬ yehˇ zaˬ miˬ zaˬ
g'aˬ-ahˇ heu lo˰-ehˇ ehˇ nehˬ-euˬ meh. Aˬ nyiˇ pi lu˰ ngeh maˬ ehˇ,
aˬ nyiˇ ciˬ ngeh maˬ ehˇ, nawˇ ya mˇ-eu shaˬ zahˬ heu na^ maˬ tseˇ
na˰ dzehˬ laˇ ni ngaˇ jahˇ ma. Nawˇ k'oeˇ na^ na^-ehˇ ya shaˬ k'aw˰,
nawˬ-euˬ k'aˬ dzeˇ zaˬ-ahˇ nawˇ aˬ myah lu˰ nui k'ahˇ ja^ teh˰-a. Ehˇ
k'aw˰, nawˬ-euˬ k'aˬ dzeˇ zaˬ u^ lahˇ-eu uˬ mo^ nawˇ ya jawˇ teh˰-a
lehˇ ehˇ nehˬ-euˬ meh.
17 Sahˬ paˬ Miˬ yehˇ pyeu˰-eu Miˬ yehˇ-aˬ, k'aˬ dzeˇ zaˬ g'aˬ-ahˇ
k'aw˰ heu lo˰-ehˇ ehˇ nehˬ-euˬ meh. Nawˬ-euˬ miˬ zaˬ-euˬ ehˇ dawˬ naˇ
haˬ-awˇ, ngaˬ neh taˬ dzaˬ lehˇ ehˇ taˬ-euˬ aˇ siˬ-ahˇ nawˇ dzaˬ-euˬ
meh. Nawˇ k'oeˇ lo˰-ehˇ mˇ-euˬ miˇ neh, miˇ tsaˬ-aˬ, yaˬ k'ehˇ yaˬ
nehˬ-eu jeˬ-ahˇ ya daˬ teh˰-a. Nawˇ ya dzaˬ ya dawˇ-eu g'aˇ duˬ,
nawˬ-euˬ tiˬ ziˇ maˬ naˬ leˇ ni miˇ tsaˬ-ahˇ ya beuˬ teh˰-a. 18 Miˇ
tsaˬ-aˬ, yaˇ mo˰ hawˇ-eu aˬ gah baw du^ deuˬ bi deh˰ do^ laˇ-awˇ,
bawˇ tsahˬ sahˬ lahˬ deuˬ-ahˇ nawˇ ya dzaˬ teh˰-a. 19 Miˇ tsaˬ yuˇ-awˇ
nawˬ-ahˇ beh taˬ-euˬ lo˰-ehˇ, miˇ tsaˬ-ahˇ nawˇ maˬ ya g'o˰ uˇ-iˇ k'oeˇ
keu^ ni, nawˇ k'aˇ ka dzaˬ-eu jeˬ-ahˇ miˇ tsaˬ neh bi deh˰ do^ laˇ-awˇ

aˇ siˬ aˇ nui^ bi nui^ laˇ-eu g'aˇ duˬ, kuˬ pyuˇ kuˬ tsaˇ tsiˇ ni nawˇ
ya mˇ seh˰ le˰ teh˰-a. Miˇ tsaˬ shaˬ jeh^ yuˇ-awˇ nawˬ-ahˇ teh^ taˬ-euˬ
lo˰-ehˇ, nawˇ miˇ tsaˬ paˇ ya pyeu˰ k'o˰-iˇ teh˰-a lehˇ ehˇ nehˬ-euˬ
meh.
20 Aˬdaˬ-aˬ, aˬ yaw˰-euˬ miˬ zaˬ-ahˇ Eˇba^* lehˇ myahˇ nehˬ-euˬ meh.
Aˬ jeˬ miˇ neh ehˇ naˇ, aˬ yaw˰-aˬ, tsawˇ haˬ zaˬ dawˬ taw^ lu˰-euˬ
aˬ ma ma dzahˇ g'aˬ pyeu˰-eu meh. 21 Sahˬ paˬ Miˬ yehˇ pyeu˰-eu Miˬ
yehˇ-aˬ, Aˬdaˬ hawˇ-eu Eˇba^ aˬ nya˰ dzeˇ zaˬ-ahˇ, jeˬ zaˬ ba^ k'o^
mehˬ tsoeˬ gu˰-awˇ bi dm-euˬ meh.

Aˬdaˬ hawˇ-eu Eˇba^-ahˇ yaˇ kmˇ la˰ nyiˇ teh do^-euˬ

22 K'oeˇ naˇ, Sahˬ paˬ Miˬ yehˇ pyeu˰-eu Miˬ yehˇ ehˇ-eu, Nymˬ-mˇ
po^-aˬ, tsawˇ haˬ heu g'aˬ aˬ dui-ahˇ duˇ laˇ g'aˬ-awˇ, yaw muiˬ yaw
doeˇ tseˇ pa^ nya-eu zaˬ siˬ tsawˇ gahˇ k'aw˰ ahˇ laˇ g'aˬ-euˬ meh. Heu
gaˇ paˇ bi jawˇ-awˇ deh˰-eu sa˰ laˇ bi˰-eu aˇ bawˇ k'oeˇ bawˇ-euˬ aˇ
siˬ pya^ dzaˬ pya^ dzaˬ-ehˇ jawˇ naˇ, mˬ maˬ maˬ bya^ zaˇ ziˇ maˬ
shiˇ ni aˬ yaw˰ deh˰ teh˰-a. K'oeˇ lo˰-ehˇ maˬ geu˰ nya-a lehˇ ehˇ-eu
meh. 23 K'oeˇ miˇ neh tsawˇ haˬ k'oeˇ g'aˬ-ahˇ yaˇ kmˇ la˰ nyiˇ teh do^
nehˬ-awˇ, miˇ tsaˬ yuˇ-awˇ aˬ yaw˰-ahˇ beh-euˬ lo˰-ehˇ, miˇ tsaˬ-ahˇ bi
ka dzaˬ bi ka dawˇ-iˇ-euˬ meh. 24 K'oeˇ naˇ, deh˰-eu sa˰ laˇ aˇ bawˇ ja^
gaˇ tsawˇ haˬ tiˬ g'aˬ-iˬ maˬ ya iˇ-eu g'aˇ duˬ, Jeˬluˇbeˬ* hawˇ-eu, miˇ
ma oeˬ coeˇ oeˬ pyawˬ lu˰-ahˇ mi seuˬ pyawˇ-eu miˬ dzaˬ do˰ lu˰-eu mi
cehˇ-ahˇ, yaˇ kmˇ-euˬ nahˇ ma do^ k'ehˬ paw bi ja^-awˇ, deh˰-eu sa˰
laˇ aˇ bawˇ dawˬ peh tsawˇ haˬ tiˬ g'aˬ-iˬ maˬ bi laˇ ni bi lo˰ tsoeˬ-euˬ
meh.

Thailand Bible Society
Box 4-198
Bangkok 10400

ISBN *974-8183-29-7*

Akha Genesis
TBS-1991-1M